

10. april 2019

Afgørelse om metode for grænser til udveksling og deling af FRR mellem synkronområder

RESUMÉ

Energinet anmeldte for DK1 den 14. september 2018 en metode til fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder i medfør af SO GL artikel 176, stk. 1 og artikel 177, stk. 1. Forslagene er en del af driftsaftalen for synkronområdet Kontinentaleuropa i medfør af SO GL artikel 118.

Det anmeldte forslag er udarbejdet af alle TSO'erne i synkronområdet Kontinentaleuropa, og har til formål at fastsætte grænseværdier for udveksling og deling af FRR-reserven mellem synkronområder.

I det anmeldte forslag er fastsat, at FRR reserven i LFC-kontrolblokken altid skal kunne dække ubalancer i 99 % af tiden. Endvidere er fastsat, at den afgivende LFC-kontrolblok i synkronområdet Kontinentaleuropa, ikke må dele mere kapacitet end 30 % af den positive dimensionerende hændelse.

Når en LFC-kontrolblok i synkronområdet Kontinentaleuropa modtager FRR, må LFC-kontrolblokken ikke modtage energi, der udgør mere end 50 % af den samlede dimensionerede kapacitet af FRR for den enkelte LFC-kontrolblok.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender den anmeldte metode til fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

I denne sag tages der stilling til Energinets anmeldelse af det fælles forslag til en metode for fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR for synkronområdet Kontinentaleuropa i medfør af forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer ("SO GL") artikel 176, stk. 1 og 177, stk. 1.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

Det anmeldte forslag er en del af driftsaftalen for synkronområdet Kontinentaleuropa i medfør af SO GL artikel 118. Det anmeldte forslag har til formål at fastsætte grænseværdier for udveksling og deling af FRR reserven mellem synkrone områder.

I medfør af SO GL artikel 176, stk. 1, og 177, stk. 1 skal alle TSO'er i et synkront område angive en metode til at bestemme grænserne for udveksling og deling af FRR med andre synkrone områder.

Driftsaftalen er reguleret i medfør af SO GL artikel 118, stk. 1, og heraf fremgår, at alle TSO'er i hvert synkronområde senest 12 måneder efter ikrafttræden af SO GL¹ skal anmelde metode for fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkrone områder.

Energinet anmeldte den 14. september 2018 et fælles forslag til regler for fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkrone områder. Forslaget dækker synkronområdet Kontinentaleuropa, og er udarbejdet af alle TSO'er i dette synkronområde.

Energinet har foretaget anmeldelse, som led i Energinets rolle som systemansvarlig virksomhed ("TSO") for det danske elforsyningssystem.

Det anmeldte forslag skal godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region i medfør af SO GL artikel 6, stk. 3, litra d, nr. xi. Da det anmeldte fælles forslag vedrører synkronområdet Kontinentaleuropa, skal alle regulerende myndigheder i dette synkronområde godkende det anmeldte forslag i fællesskab.

I medfør af SO GL artikel 6, stk. 7, skal de regulerende myndigheder træffe afgørelse senest seks måneder efter at den sidst berørte regulerende myndighed har modtaget den relevante metode.

Den sidst berørte regulerende myndighed modtog metoden for fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkrone områder den 2. oktober 2018.

Forsyningstilsynet skal herefter træffe afgørelse senest den 2. april 2019.

Eftersom godkendelsen af det anmeldte forslag kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse, er det i medfør af SO GL artikel 6, stk. 7, 1. pkt., pålagt de kompetente regulerende myndigheder at rådføre sig med hinanden og koordinere og samarbejde med henblik på at nå til enighed.

Forsyningstilsynet deltager i Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER) og Council of European Energy Regulators (CEER), hvor det fremsatte forslag har været behandlet mellem alle de relevante regulerende myndigheder i EU. Forsyningstilsynet deltager i CEER-regi i Energy Regulators Forum (ERF), der består af ledende repræsentanter fra de forskellige regulerende myndigheder. Formålet med ERF

---

¹ SO GL trådte i kraft 14. september 2017

er bl.a. at koordinere afgørelser, der skal træffes af mere end en regulerende myndighed i fællesskab.

Det anmeldte forslag er blevet behandlet i samarbejde af alle regulatorer, der i enighed den 31. marts 2019 har godkendt det anmeldte forslag til fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder. Alle de regulerende myndigheder har fremsendt et "position paper" dateret 31. marts 2019 til TSO'erne.

DET ANMELDTE FORSLAG

I medfør af SO GL artikel 176, stk. 1 og artikel 177, stk. 1, angiver alle TSO'er i driftsaf-talen for det enkelte synkronområde, en metode til at bestemme grænserne for ud-veksling og deling af FRR med andre synkronområder.

Det anmeldte forslags artikel 3, stk. 1 vedrører udveksling af FRR, og indeholder be-
stemmelser om den enkelte LFC-kontrolbloks modtagelse af FRR. I medfør heraf, skal
den modtagne TSO sikre sig, at den modtagne energi ikke udgør mere end 50 % af
den samlede mængde fastsat og tildelt den enkelte TSO i medfør af SO GL artikel
157.

Forslagets artikel 3, stk. 2 vedrører deling af FRR. Hver TSO i synkronområdet Konti-
nentaleuropa skal have ret til at foretage deling af FRR med tilstødende synkronområ-
der.

I medfør af det anmeldte forslags artikel 3, stk. 2, litra a, fastsættes bestemmelser for
deling, hvor synkronområdet Kontinentaleuropa er det modtagne synkronområde.

Delingen må ikke udgøre mere end 30 % af den positive dimensionerende hændelse
for den modtagne LFC-kontrolblok i overensstemmelse med SO GL artikel 157, stk. 2,
litra j, nr. i. Endvidere skal FRR reserven i LFC-kontrolblokken altid kunne dække uba-
lancer i 99 % af tiden som fastsat i SO GL artikel 157, stk. 2, litra h og i.

I medfør af det anmeldte forslags artikel 3, stk. 2, litra b, fastsættes ingen grænser for
deling, hvor synkronområdet Kontinentaleuropa er det afgivne synkronområde.

Af det anmeldte forslags artikel 4 fremgår frist for implementering af det anmeldte for-
slag på en måned efter alle relevante regulerende myndigheder har godkendt det an-
meldte forslag.

Vedlagt det anmeldte forslag er dokumentet "explanatory document". Heraf fremgår
bl.a. følgende:

The exchange and sharing of aFRR and mFRR between synchronous areas is a pro-
cess TSOs do not foresee to be implemented, at least before the implementation of the
corresponding balancing platform performing cross-border activation of aFRR and
mFRR, according to EB GL. In this sense, TSOs at a first stage are not able to perform
security assessment of such exchange or sharing. TSOs' intention is not to block any
kind of initiative in future, this is why the only rules considered for exchange or sharing
of aFRR or mFRR, where receiving synchronous area is synchronous area CE, are the
same rules applied to LFC Blocks within the synchronous area CE itself.

(...)

This proposal relies on the fact that if such an exchange or sharing of aFRR and mFRR is going to be implemented in the future, specific security analysis studies will be needed in any case.

SAGENS PARTER

Energinet Elsystemansvar A/S (CVR-nr. 39314959) er sagens part i sin egenskab af transmissionssystemoperatør og pligtssubjekt i medfør af SO GL artikel 176, stk. 1 og artikel 177, stk. 1.

HØRING

Ved udarbejdelse af det anmeldte forslag har TSO'erne i synkronområderne Kontinentaleuropa foretaget offentlig høring via ENTSO-E's hjemmeside i perioden fra den 30. marts 2018 til 3. maj 2018.

Som bilag til anmeldelsen er vedlagt dokumentet "response to public comments". Dokumentet indeholder høringssvar samt TSO'ernes stillingtagen hertil.

Det anmeldte forslag vedrører fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder. Det anmeldte forslag vedrører derfor en bred kreds af aktører i elmarkedet. Forsyningstilsynet har på denne baggrund foretaget offentlig høring i perioden fra den 28. september 2018 til 2. november 2018.

Tilsynet har ikke modtaget høringssvar.

RETSGRUNDLAG

Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer (SO GL)

Artikel 4, stk. 2.

Når denne forordning anvendes, skal medlemsstaterne, de kompetente myndigheder og systemoperatørerne:

- a) anvende proportionalitetsprincippet og princippet om ikke-diskrimination
- b) sikre gennemsigtighed
- c) anvende princippet om optimering mellem den højeste samlede effektivitet og de laveste samlede omkostninger for alle involverede parter
- d) sikre, at TSO'er så vidt muligt anvender markedsbaserede mekanismer til at sikre netsikkerheden og –stabiliteten
- e) respektere det ansvar, der er pålagt den relevante TSO med henblik på at sikre systemsikkerheden, herunder i henhold til kravene i national lovgivning

- f) høre de relevante DSO'er og tage højde for eventuelle virkninger for deres systemer og
- g) tage højde for anerkendte europæiske standarder og tekniske specifikationer.

Artikel 6, stk. 1, stk. 3, stk. 6 og stk. 7.

1. De enkelte regulerende myndigheder er ansvarlige for godkendelsen af de vilkår, betingelser og metoder, som TSO'er udarbejder i henhold til stk. 2 og 3.

Den enhed, der udpeges af medlemsstaten, godkender de vilkår og betingelser eller metoder, som TSO'er har udarbejdet, jf. stk. 4. Den udpegede enhed er den regulerende myndighed, medmindre medlemsstaten fastsætter andet.

(...)

3. Forslagene til følgende vilkår og betingelser eller metoder godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region, og en medlemsstat kan indgive en udtalelse til den berørte regulerende myndighed:

(...)

d) metoder, betingelser og værdier anført i driftsaftalerne for synkront område i artikel 118 vedrørende:

(...)

xi) grænser for omfanget af udveksling af FRR mellem synkrone områder fastsat i overensstemmelse med artikel 176, stk. 1, og grænser for omfanget af deling af FRR fastsat i overensstemmelse med artikel 177, stk. 1

(...)

6. Forslaget til vilkår og betingelser eller metoder skal omfatte et forslag til tidsrammen for gennemførelsen af disse og en beskrivelse af deres forventede betydning for målene i denne forordning. Forslag til vilkår og betingelser eller metoder, der skal godkendes af flere eller alle regulerende myndigheder, fremlægges for agenturet, samtidig med at de fremlægges for de regulerende myndigheder. På anmodning fra de kompetente regulerende myndigheder afgiver agenturet inden for tre måneder en udtalelse om forslagene til vilkår og betingelser eller metoder.

7. Hvor godkendelsen af vilkår og betingelser eller metoder kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse, rådfører de kompetente regulerende myndigheder sig med hinanden og koordinerer og samarbejder med henblik på at nå til enighed. Hvis agenturet afgiver en udtalelse, skal den kompetente regulerende myndighed tage denne udtalelse i betragtning. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om de fremlagte vilkår, betingelser og metoder, jf. stk. 2 og 3, senest seks måneder efter, at de, eller i givet fald den sidste berørte regulerende myndighed, har modtaget de omhandlede vilkår, betingelser og metoder.

Artikel 11, stk. 3.

TSO'er, der er ansvarlige for at udarbejde et forslag til vilkår, betingelser og metoder, tager behørigt hensyn til de synspunkter, som interesseparterne fremsætter i forbindelse med høringerne, inden forslaget fremlægges til godkendelse for de regulerende myndigheder. I alle tilfælde udarbejdes en solid begrundelse for at indarbejde eller ikke at indarbejde interesseparternes synspunkter i forslaget, som vedlægges forslaget og offentliggøres inden for rimelig tid inden eller samtidig med offentliggørelsen af forslaget til vilkår, betingelser og metoder.

Artikel 118

1. Senest 12 måneder efter denne forordnings ikrafttræden udarbejder alle TSO'er i hvert synkront område i fællesskab fælles forslag til:

(...)

z) den metode, der anvendes til at fastlægge grænser for omfanget af udveksling af FRR mellem synkrone områder fastsat i overensstemmelse med artikel 176, stk. 1, og den metode, der anvendes til at fastlægge grænser for omfanget af deling af FRR fastsat i overensstemmelse med artikel 177, stk. 1.

2. Alle TSO'er i hvert synkront område fremlægger de metoder og betingelser, der er anført i artikel 6, stk. 3, litra d), til godkendelse hos alle de regulerende myndigheder i det berørte synkrone område. Senest en måned efter godkendelsen af disse metoder og betingelser indgår alle TSO'er i hvert synkront område en driftsaftale for det pågældende synkrone område, som træder i kraft senest tre måneder efter godkendelsen af metoderne og betingelserne.

Artikel 157

1. Alle TSO'er i en LFC-kontrolblok fastsætter reglerne for dimensionering af frekvensgenoprettelsesreserver i driftsaftalen for LFC-kontrolblokken.

Reglerne for dimensionering af FRR skal som minimum indeholde følgende:

- a) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok i de synkrone områder CE og Norden fastlægger den krævede reservekapacitet af FRR i LFC-kontrolblokken på grundlag af sammenhængende historiske fortegnelser, som dækker mindst de historiske ubalanceværdier for LFC-kontrolblokken. Stikprøven af disse historiske fortegnelser skal som minimum dække frekvensgenoprettelsestiden. Den periode, der er omfattet af disse fortegnelser, skal være repræsentativ og omfatte en periode på mindst et helt år, som tidligst slutter seks måneder inden beregningsdatoen
- b) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok i de synkrone områder CE og Norden fastlægger den reservekapacitet af FRR i LFC-kontrolblokken, som er tilstrækkelig til at overholde målparametrene for reguleringsfejl ved frekvensgenoprettelse i artikel 128 for det tidsrum, der er omhandlet i litra a), på grundlag af en sandsynlighedsbaseret metode. Når TSO'erne anvender denne sandsynlighedsbaserede metode, tager de højde for de begrænsninger, der er fastsat i aftalerne om deling eller udveksling af reserver som følge af mulige brud på

driftssikkerheden og kravene til tilgængelighed af FRR. Alle TSO'er i en LFC-kontrolblok tager hensyn til forventede betydelige ændringer i fordelingen af ubalancer i LFC-kontrolblokken eller andre relevante bestemmende faktorer i forhold til den undersøgte periode

- c) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok bestemmer forholdet mellem automatiske FRR, manuelle FRR, den fulde aktiveringstid for automatiske FRR og den fulde aktiveringstid for manuelle FRR med henblik på at opfylde kravet i litra b). Til dette formål må den fulde aktiveringstid for automatiske FRR i en LFC-kontrolblok og den fulde aktiveringstid for manuelle FRR i LFC-kontrolblokken ikke være længere end frekvensgenoprettelsestiden
- d) TSO'erne i en LFC-kontrolblok fastsætter størrelsen af den referencehændelse, som er den største ubalance, der kan opstå som følge af en øjeblikkelig ændring af aktiv effekt på en enkelt produktionsenhed, på et enkelt forbrugsanlæg eller i en enkelt HVDC-samkøringslinje eller fra udløsning af en vekselstrømslinje inden for LFC-kontrolblokken
- e) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok fastsætter den positive reservekapacitet af FRR, som ikke må være mindre end den positive dimensionerende hændelse i LFC-kontrolblokken
- f) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok fastsætter den negative reservekapacitet af FRR, som ikke må være mindre end den negative dimensionerende hændelse i LFC-kontrolblokken
- g) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok fastsætter reservekapaciteten af FRR i en LFC-kontrolblok, mulige geografiske begrænsninger for dens fordeling inden for LFC-kontrolblokken og mulige geografiske begrænsninger for udveksling af reserver eller deling af reserver med andre LFC-kontrolblokke med henblik på at overholde driftssikkerhedsgrensene
- h) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok sikrer, at den positive reservekapacitet af FRR eller en kombination af reservekapacitet af FRR og RR er tilstrækkelig til at dække de positive ubalancer i LFC-kontrolblokken i mindst 99 % af tiden, på grundlag af de historiske fortegninger omhandlet i litra a)
- i) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok sikrer, at den negative reservekapacitet af FRR eller en kombination af reservekapacitet af FRR og RR er tilstrækkelig til at dække de negative ubalancer i LFC-kontrolblokken i mindst 99 % af tiden, på grundlag af de historiske fortegninger omhandlet i litra a)
- j) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok kan reducere den positive reservekapacitet af FRR i LFC-kontrolblokken, der følger af processen for dimensionering af FRR, ved at indgå en aftale om deling af FRR med andre LFC-kontrolblokke i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit 8. Følgende krav gælder for denne aftale om deling:

- i) for de synkrone områder CE og Norden begrænses reduktionen af den positive reservekapacitet af FRR i en LFC- kontrolblok til differencen, hvis den er positiv, mellem størrelsen af den positive dimensionerende hændelse og den reservekapacitet af FRR, der kræves for at dække de positive ubalancer i LFC-kontrolblokke i 99 % af tiden, på grundlag af de historiske fortegnelser omhandlet i litra a). Reduktionen af den positive reservekapacitet må ikke overstige 30 % af størrelsen af den positive dimensionerende hændelse
  - ii) for de synkrone områder GB og IE/NI vurderes den positive reservekapacitet af FRR og risikoen for manglende levering som følge af deling løbende af TSO'erne i LFC-kontrolblokken
- k) alle TSO'er i en LFC-kontrolblok kan reducere den negative reservekapacitet af FRR i LFC-kontrolblokken, der følger af processen for dimensionering af FRR, ved at indgå en aftale om deling af FRR med andre LFC-kontrolblokke i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit 8. Følgende krav gælder for denne aftale om deling:
- i. for de synkrone områder CE og Norden begrænses reduktionen af den negative reservekapacitet af FRR i en LFC- kontrolblok til differencen, hvis den er positiv, mellem størrelsen af den negative dimensionerende hændelse og den reservekapacitet af FRR, der kræves for at dække de negative ubalancer i LFC-kontrolblokke i 99 % af tiden, på grundlag af de historiske fortegnelser omhandlet i litra a)
  - ii. for de synkrone områder GB og IE/NI vurderes den negative reservekapacitet af FRR og risikoen for manglende levering som følge af deling løbende af TSO'erne i LFC-kontrolblokken.

3. Alle TSO'er i en LFC-kontrolblok, hvor LFC-kontrolblokken består af mere end én TSO, fastlægger i driftsaftalen for LFC-kontrolblokken den specifikke fordeling af ansvaret mellem TSO'erne i LFC-kontrolområderne for opfyldelsen af forpligtelserne i stk. 2.

4. Alle TSO'er i en LFC-kontrolblok skal til enhver tid have tilstrækkelig reservekapacitet af FRR i overensstemmelse med reglerne for dimensionering af FRR. I driftsaftalen for LFC-kontrolblokken angiver TSO'erne i en LFC-kontrolblok eskaleringsproceduren for tilfælde, hvor der er alvorlig risiko for, at reservekapaciteten af FRR er utilstrækkelig i LFC- kontrolblokken.

Artikel 176

1. I driftsaftalen for det synkrone område angiver alle TSO'er i hvert synkront område en metode til at bestemme grænserne for udveksling af FRR med andre synkrone områder. Denne metode skal tage hensyn til:

- a) den driftsmæssige indvirkning mellem de synkrone områder
- b) stabiliteten af FRP i det synkrone område

- c) kapaciteten for TSO'erne i det synkrone område til at opfylde målparametrene for frekvenskvalitet omhandlet i artikel 127 og målparametrene for reguleringsfejl ved frekvensgenoprettelse omhandlet i artikel 128 og
- d) driftssikkerheden.

2. Alle TSO'er i LFC-kontrolblokkene, der er involveret i udvekslingen af FRR mellem synkrone områder, tilrettelægger denne udveksling på en sådan måde, at TSO'erne i en LFC-kontrolblok i det første synkrone område kan modtage en del af den samlede reservekapacitet af FRR, der kræves til deres LFC-kontrolblok som fastsat i henhold til artikel 157, stk. 1, fra en LFC-kontrolblok i det andet synkrone område.

3. Den del af den samlede reservekapacitet af FRR, der kræves til LFC-kontrolblokken i det synkrone område, hvor den udveksles, leveres fra LFC-kontrolblokken i det andet synkrone område, ud over den samlede reservekapacitet af FRR, der kræves til denne anden LFC-kontrolblok i henhold til artikel 157, stk. 1.

4. Hver HVDC-samkøringslinjeoperatør regulerer den aktive effekt via HVDC-samkøringslinjen i overensstemmelse med instrukserne fra den TSO, der tilslutter reserver, eller den TSO, der modtager reserver, i overensstemmelse med de tekniske minimumskrav til FRR omhandlet i artikel 158.

5. Alle TSO'er i de LFC-kontrolblokke, som den TSO, der tilslutter reserver, og den TSO, der modtager reserver, tilhører, angiver betingelserne for udvekslingen af FRR i en aftale om udveksling af FRR.

Artikel 177

1. I driftsaftalen for det synkrone område angiver alle TSO'er i hvert synkront område en metode til at bestemme grænserne for deling af FRR med andre synkrone områder. Denne metode skal tage hensyn til:

- a) den driftsmæssige indvirkning mellem de synkrone områder
- b) stabiliteten af FRP i det synkrone område
- c) kapaciteten for TSO'erne i det synkrone område til at opfylde målparametrene for frekvenskvalitet omhandlet i artikel 127 og målparametrene for reguleringsfejl ved frekvensgenoprettelse omhandlet i artikel 128 og
- d) driftssikkerheden.

2. Alle TSO'er i de LFC-kontrolblokke, der er involveret i delingen af FRR mellem synkrone områder, tilrettelægger denne deling på en sådan måde, at TSO'erne i en LFC-kontrolblok i det første synkrone område kan modtage en del af den samlede reservekapacitet af FRR, der kræves til deres LFC-kontrolblok som omhandlet i artikel 157, stk. 1, fra en LFC-kontrolblok i det andet synkrone område.

3. Hver HVDC-samkøringslinjeoperatør regulerer den aktive effekt via HVDC-samkøringslinjen i overensstemmelse med instrukserne fra den TSO, der leverer reguleringskapacitet, eller den TSO, der modtager reguleringskapacitet, i overensstemmelse med de tekniske minimumskrav til FRR omhandlet i artikel 158, stk. 1.

4. Alle TSO'er i de LFC-kontrolblokke, som den TSO, der leverer reguleringskapacitet, eller de TSO'er, der modtager reguleringskapacitet, tilhører, angiver betingelserne for deling af FRR i en aftale om deling af FRR.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Vurdering af formelle krav

Forsyningstilsynet modtog anmeldelsen af metode for fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder den 14. september 2018.

I medfør af SO GL artikel 118, stk. 1, litra z, skal TSO'erne i hvert synkronområde senest 12 måneder efter ikrafttræden af SO GL udarbejde en metode til fastsættelse af grænser for omfang af udveksling og deling af FRR mellem synkronområder.

SO GL trådte i kraft den 14. september 2017. Forsyningstilsynet modtog anmeldelse af metode for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder den 14. september 2018. Tilsynet har herefter modtaget det anmeldte forslag rettidigt.

Af det anmeldte forslag fremgår, at forslaget er udarbejdet af alle TSO'er i synkronområdet Kontinentaleuropa i fællesskab.

I medfør af SO GL artikel 11, stk. 3, skal høring være foretaget inden forslaget fremlægges til godkendelse for de regulerende myndigheder. Endvidere skal forslaget vedlægges en solid begrundelse for at indarbejde eller ikke at indarbejde interesseparterers synspunkter, der er fremkommet i forbindelse med høringen.

Før anmeldelse til Forsyningstilsynet har det fremsatte forslag været i høring fra den 30. marts 2018 til den 3. maj 2018 via ENTSO-E's hjemmeside. Tilsynet bemærker, at interesseparter herunder DSO'er herved har haft mulighed for at fremkomme med synspunkter.

Sammenholdt med dokumentet "Response to public comments" vurderer Forsyningstilsynet, at det fremsatte forslag opfylder betingelsen i SO GL artikel 4, stk. 2, litra f.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at betingelserne i SO GL artikel 11, stk. 3, er opfyldt ved den skete høring via ENTSO-E's hjemmeside samt vedlagte dokument "Response public comments".

Forsyningstilsynet har ved sin deltagelse i ACER og CEER rådført, samarbejdet og koordineret med de øvrige kompetente regulerende myndigheder i synkronområderne Kontinentaleuropa, med henblik på at opnå enighed om den fremsendte anmeldelse.

De regulerende myndigheder er den 31. marts 2019 nået til enighed om at godkende det anmeldte forslag, jf. bilaget "position paper". Dette position paper indeholder en formel konstatering af enigheden mellem regulatorerne og beskriver aftalen mellem regulatorerne om at godkende det anmeldte forslag, med henblik på at sikre, at afgørelsen ikke skal henvises til ACER.

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at det anmeldte forslags artikel 4 indeholder bestemmelser om implementeringen af det anmeldte forslag. Tilsynet vurderer på denne baggrund, at det anmeldte forslag opfylder kravet i SO GL artikel 6, stk. 6, og at den fastsatte frist på en måned er i overensstemmelse med den angivne tidsfrist i SO GL artikel 118, stk. 2.

Det er på baggrund af ovenstående Forsyningstilsynets vurdering, at det anmeldte forslag vedrørende fastsættelse af grænser for udveksling og deling af FRR mellem synkrone områder, opfylder alle formelle krav.

Vurdering af materielle krav

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at de anmeldte grænseværdier for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder, ligger inden for de tilladte intervaller i medfør af artikel 157, stk. 2, litra h, i, j nr. i og k nr. i.

Tilsynet lægger vægt på det anmeldte forslags artikel 3, stk. 2, litra a, hvorefter delingen ikke må udgøre mere end 30 % af den positive dimensionerende hændelse for den modtagne LFC-kontrolblok. Tilsynet vurderer, at dette er i overensstemmelse med SO GL artikel 157, stk. 2, litra j, nr. i.

Tilsynet lægger endvidere vægt på, at FRR reserven i LFC-kontrolblokken altid skal kunne dække ubalancer i 99 % af tiden. Det er tilsynets vurdering, at denne grænseværdi er i overensstemmelse med SO GL artikel 157, stk. 2, litra h og i.

Tilsynet bemærker, at der til anmeldelsen er bilagt dokumentet "explanatory document". Heraf fremgår, at det er TSO'ernes vurdering, at en fuld og endelig analyse af driftssikkerheden i forbindelse med udveksling og deling af FRR ikke på nuværende tidspunkt kan udføres.

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at grænseværdierne for udveksling og deling i medfør af artikel 176, stk. 1 og 177, stk. 1, skal fastsættes under hensyn til driftssikkerheden, jf. SO GL artikel 176, stk. 1, litra a – d og artikel 177 stk. 1, litra a - d.

Tilsynet lægger vægt på, at SO GL artikel 176, stk. 1 og 177, stk. 1, hjemler TSO'en et driftssikkerhedsmæssigt skøn i forbindelse med fastsættelsen af grænseværdierne for udveksling og deling af FRR.

Tilsynet lægger vægt på, at ikke alle analyser af det sammenkoblede elnet er tilendebragt. Tilsynet bemærker, at undersøgelser af behovet for inert i medfør af SO GL artikel 39, stk. 3, litra a, har deadline den 14. september 2019. Endvidere bemærker tilsynet, at metoden til koordinering af driftssikkerhedsanalysen i medfør af SO GL artikel 75, ikke er endelig afgjort.

På denne baggrund vurderer tilsynet, at der udestår elementer af betydning for en fuld og endelig analyse af driftssikkerheden i forbindelse med udveksling og deling af FRR.

Efter en samlet vurdering finder Forsyningstilsynet derfor, at TSO'erne med rimelighed har varetaget hensynet til driftssikkerheden, ved at anmelde grænseværdier for udveksling og deling i overensstemmelse med SO GL artikel 157, stk. 2, litra h, i, j, nr. i og k, nr. i.

Forsyningstilsynet har ikke ved høring, eller på anden måde, modtaget materiale, der giver tilsynet grundlag for tilsidesætte det af TSO'erne foretagne skøn.

Forsyningstilsynet godkender herefter den anmeldte metode for udveksling og deling af FRR mellem synkronområder.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1 i lovbekendtgørelse nr. 52 af 17. januar 2019 om lov om elforsyning. Klage skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Tlf.: 72 40 56 00
E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og nævnets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnes hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Navn: Thomas Heldbo Wienberg (FSTS)
Stillingsbetegnelse: Fuldmægtig
Tlf. +45 41715418
Mail: thwi@forsyningstilsynet.dk